

Tisztelt gyászoló búcsúzó családtagok, rokonok, barátok, kollégák és tanítványok!

Életünk során sokszor búcsúzni kényszerülünk. Történik ez akkor amikor egy hosszú út előtt állva családtagjaink és barátaink elkísérnek bennünket arra a helyre ahol visszafordulva utoljára még visszainthetünk, majd megkezdjük utazásunkat. "Viszontlátásra!"- mondjuk. "Viszontlátásra!"- mondják, és ez a viszontlátás tudjuk hamarosan bekövetkezik. S talán nemsokára egy másik utazás kapcsán a búcsúzó és búcsúztató szerepek felcserélődnek.

Mindannyian tudjuk, hogy létezik a búcsúnak egy másik végleges formája is, ahol a búcsúzó és a búcsúztató közötti viszony megrendítően más természetű. A végső utazását megkezdő utazó számára ekkor már nincs mód visszainteni, s a papírait zavartan gyűrögető búcsúztató szavai válasz nélkül maradnak. S miközben a "Viszontlátásra" szó torokszorítóan más értelmet nyer, a búcsúzni összegyűltek befelé figyelve a végső utazás értelmét kutatják.

Drága János! Jancsi!

Ez történik most Velem, Velünk is!

Velünk akik most búcsúzni jöttünk Tőled!

Most, hogy sokan úgy érezzük, hogy annyi mindent meg kellett volna még beszélünk! Vagy egyszerűen csak együtt üldögélni a szobád előtti előtérben. Teát kortyolgatva. Udvardi Laci viccein hahotázva. És attól még jobban nevetni, hogy Te milyen jóízűen nevensz! Szavaid hiányában ezentúl elszorult szívvel be kell hogy érjük azzal az igyekezettel ahogy az emlékezet kapkodva Veled kapcsolatos fogódzókat keres.

És Hálistennek mindenütt oly sokat talál! Hiszen a Tanszéken belül szinte minden Rád emlékeztet.

Itt van például a szoba, melyben évtizedekig dolgoztál s melyet Apagyi Barnával megosztottál. A szobád mely történetesen pillanatnyilag az én szobám. Ez az a szoba ahol először találkoztam Veled. Lassan 36 éve.

Botránnyosan fiatal hallgató voltam és Apagyi Barnával egy tengerikígyó kifejezést próbáltunk egy az irodalomból ismert egyszerűbb alakra hozni. Nem ment. Te ekkor toppantál a szobába, és csak úgy kabátostúl az íróasztalra könyökölve, majd a vállunk felett átnézve, pár perc után közölted, "Nem is fog menni, mert ezt így nem lehet!" Ezután egy rövid indoklás következett, hogy ezért meg ezért. És, hogy vagy a könyvbéli formula tartalmaz sajtóhibát vagy elszámoltunk valamit. Emlékszem ezután mindhárman nevetésben törtünk ki. És a meghatározó érzés az volt, hogy "Hát persze, hogy is lehetne ez másképp!" Ezután már pillanatokon belül megtaláltuk a hibát. Hiszen csak erre, a vállunk felett átpillantó, másik nézőpontra volt szükségünk.

Ez a szoba a 80-as évek közepén, a Kvantumelméleti Kutatócsoport idejében, speciális szerepet töltött be. Attól tartok a csoport legvidámabb szobája volt. A szobának gyakori vendége volt a rangidős Ladányi Karcsi akivel akkoriban együtt dolgoztunk. Valószínű hogy Ő volt az egyetlen ember a csoportban aki Jancsi kacagásával összehasonlítható nagyságrendű önfelelt hahotázásra volt képes.

A 80-as évek végén Jánost pár évre szem elől tévesztettem. Ezek voltak azok az évek amikor Saskatchewanban posztdoktorális ösztöndíjas volt. Tudományos szempontból ez számára különösen termékeny időszaknak bizonyult. Ez volt az az időszak amikor Mezey Pállal a molekulapályák hatékony lokalizációs eljárását dolgozta ki. Ez az alapvető fontosságú munka méltán hozta meg számára a nemzetközi elismerést. A 90-es évek kezdetén a Varga Imrével folytatott közös munka további fontos eredményekre vezetett. Különösen híres az a dolgozatuk, melyben véges rendszerek egyrészesecske állapotainak térbeli lokalizációs tulajdonságait entropikus mennyiségek bevezetésével vizsgálják.

Az Elméleti Fizika Tanszék megalakulása, és a mérnök fizikus képzés beindulása mindannyiunk számára új feladatokat jelentett. A "matematikai módszerek a fizikában" tárgy gyakvezéréként csaknem húsz évig a János és Keszthelyi Tamás által elkészített anyagok segítségével haladtam. A tárgy jelenlegi inkarnációjának, a modern matematikai módszerek a fizikában tárgynak a kialakításában a János és Tamás által összeállított jegyzetek és példák alapvető fontosságúnak bizonyultak.

Jánost a közösségért, oktatási dékánhelyettesként majd dékánként, folytatott munkája sem vonta el a kutatástól. Az ezredforduló a kvantumelméletben egy új nyelv megjelenését hozta magával. A kvantum információelmélet nyelvét melynek központi eleme a kvantumösszefonódottság. Jánossal, Nagy Szilviával és Sárosi Gáborral közösen folytatott kutatásaink során sikerült ezen a nyelven a kvantumkémia bizonyos kérdéseit megfogalmazni, az újabb kvantum technológiai alkalmazások számára hasznos módon artikulálni. Fermionikus összefonódott rendszereket, N-reprezentálhatósági problémát, összefonódottsági politópokat, és a csatolt klaszter módszert vizsgáltuk összefonódottság elméleti módszerekkel.

János azonban nemcsak a szakma elismerését kivívó kutató, hanem a kar kiemelkedő képességekkel rendelkező oktatója is volt. Előadásait, szépen és szabatosan megfogalmazott jól érthető magyarázatait, tanítványai és kollégái nagyra becsülték. Jancsi kitűnő pedagógus volt, aki értett a hallgatók nyelvén. Szívesen és jól magyarázott. Képes volt arra, hogy a tanítványai fejével lássa az anyagot, s így annak alaposabb megértése számukra már szinte magától értetődő volt. Az absztrakt anyaggal kapcsolatos magyarázatai sokszor, kedélyének szövegébe finoman beágyazva, titokzatos módon, személyes emberi dimenziót is nyertek. S a Vele való beszélgetések során érezhettük a szavak mögött meghúzódó mély emberiség megnyilvánulásait.

Jancsi jó kolléga volt, mindig rendelkezésre állt, segített a tanszék oktatási terheinek megosztásában. Gyakran helyettesített engem is. Így például amikor 2017 tavaszán fél éves ösztöndíjamat töltöttem, a tárgyammal kapcsolatos oktatási terheket készségesen átvállalta. S tudtam, hogy Jancsi személyében a tárgy erre az időre a lehető legjobb kezekbe került.

Jó kollégákkal rendelkezni akik emberi kvalitásaikkal is kényeztetnek Bennünket valószínűleg kegyelmi állapot. Hiszen mint a költő mondja

" A kegyelem lényege nem a kényszer ezért
Úgy fakad, mint csöndes eső a mennyből
A lenti földre"

Sajnos, ez a tápláló eső nem lehetett még sokáig az osztályrésznünk.

Következő rövid külföldi utam idejére, 2019 tavaszán János nem tudta vállalni helyettesítésemet.

Rutin műtétet álmodtam meg Neki. S mielőbbi gyors gyógyulást. De ez a tavasz sajnos egy hosszabb, gyötrelmesebb út "előestéjének" bizonyult.

Tudom, hogy emlékek felidézésével nem csillapíthatjuk a pótolhatatlan veszteség felett érzett fájalmunkat. Hiszen ezúttal az utazó már nem tér, nem térhet vissza. Most már nem integethet a kezével, s száját nem hagyhatják el az ismerős szavak. S a megszokott gesztusok, a tekintet apró rezdülései mindörökre rejtve maradnak.

Egyszer azt olvastam, hogy azokat akik egy síremléknél többet hagynak maguk után azokat túlélőknek nevezzük.

Ilyen értelemben azonban csaknem mindannyian túlélők vagyunk. Hiszen tovább élhetünk gyermekeinkben.

De másképp is tovább élnek azok, akik spirituális értelemben is alkotnak valamit. Spirituális gyermekeink: műalkotásaink, tudományos munkáink. Verseink, zenéink, épületeink, gyógyszereink. S az emberi közösségekért folytatott erőfeszítéseink gyümölcsei.

Ilyen értelemben többszörösen tovább él Jancsi.

Tovább él lánya és szerettei szívében. Tovább él kollégái emlékezetében. Tovább él a tanítványaiban. Tovább él a tudományos cikkeiben. Tovább él egy, a TTK érdekében tett erőfeszítéseiből szárba szökkenő, ígéretesebb jövő lehetőségében.

Sokszor elgondolom mit is mondana nekünk, útravalóul és vígaszul? Nekünk, "itt maradtaknak"?

Ha mégis, egyenként, utoljára, megszólíthatna Bennünket?

Akik számára a végső utazás még nem jött el?

Talán csak a költő szavait ismételné el:

"Ég veled, barátom, isten áldjon,
elviszem szívemben képedet.
Kiszabatott: el kell tőled válnom,
egyszer még találkozom veled.

Isten áldjon, engedj némán elköszönnöm.
Ne horgaszd a fejedet, hiszen
nem új dolog meghalni a földön,
és nem újabb, persze élni sem."

Drága Jancsi! Nyugodj Békében!